

ใบความรู้เรื่อง การอ่านออกเสียงคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ  
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เปิดประตูสู่โคลงโลกนิติ  
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง เสียงเสนาะแห่งกวี (๒)  
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

โคลงสี่สุภาพ หนึ่งบทมี ๔ บาท ๑ บาทมี ๒ วรรค วรรคหน้าบาทที่ ๑ – ๔ มี ๕ คำ ส่วนวรรคหลังมี ๒ คำ แต่บาทที่ ๔ วรรคหลังจะมี ๔ คำ (อาจมีคำสร้อย ๒ คำ ในบาทที่ ๑ และ ๓) เพราะฉะนั้น โคลงสี่สุภาพ ๑ บท จะมีทั้งหมด ๓๐ คำ ไม่รวมคำสร้อย

การแบ่งวรรคการอ่านโคลงสี่สุภาพ โดยปกติโคลงสี่สุภาพมีการแบ่งจังหวะในการอ่าน ดังนี้

|                 |                |
|-----------------|----------------|
| ○ ○ / ○ ○̇ ○̇ / | ○ ○ / (○ ○) /  |
| ○ ○̇ / ○ ○ ○ /  | ○̇ ○̇ /        |
| อ่านเสียงสูง →  | ○ ○ / (○ ○) /  |
| ○ ○̇ / ○ ○ ○̇ / | ○̇ ○̇ / ○ ○ // |

จากภาพวรรคหน้าแต่ละบาทจะมี ๕ คำ จะแบ่งจังหวะเป็น ๒ จังหวะ จังหวะละ ๒ คำและ ๓ คำ วรรคหลังบาทที่ ๑ และบาทที่ ๓ มี ๑ จังหวะ เป็นจังหวะ ๒ คำ ถ้ามีคำสร้อยก็เพิ่มอีก ๑ จังหวะ เป็นจังหวะ ๒ คำ วรรคหลังบาทที่ ๒ มี ๑ จังหวะ เป็นจังหวะ ๒ คำ วรรคหลังบาทที่ ๔ มี ๒ จังหวะ จังหวะละ ๒ คำ

**ตัวอย่างการแบ่งวรรคการอ่านโคลงสี่สุภาพ**

|                         |                   |
|-------------------------|-------------------|
| เสียงลือ/เสียงเล่าอ้าง/ | อันใด/พี่เอย/     |
| เสียงย่อม/ยอยศใคร/      | ทั่วหล้า/         |
| สองเขือ/พี่หลับไหล/     | ลืมนั้น/ฤพี่/     |
| สองพี่/คิดเองอ้า/       | อย่าได้/ถามเฝ้า// |

**การอ่านทำนองประเภทโคลงสี่สุภาพ**

**การใส่ทำนอง**

การใส่ทำนองในการอ่านโคลงสี่สุภาพ นิยมอ่านบาทที่หนึ่ง ที่สอง และที่สี่ให้มีเสียงขึ้นลง สูง ต่ำตามเสียงวรรณยุกต์ แล้วอ่านบาทที่สามวรรคแรกให้มีเสียงสูงขึ้นกว่าทุกบาท โดยเฉพาะทำยวรรคอ่านให้มีเสียงจัตวาปนอยู่ด้วย โดยทอดเสียงวรรณยุกต์

**การใส่อารมณ์** การใส่อารมณ์ในการอ่านโคลงสี่สุภาพควรใส่อารมณ์สอดแทรกลงไปในบทที่อ่านให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและบรรยากาศ โดยอาศัยการตีความตัวบทที่จะอ่านให้ถ่องแท้เสียก่อน แล้วอ่านทอดอารมณ์ออกมาเป็นท่วงทำนองให้น่าฟัง

## ความรู้เพิ่มเติมการอ่านโคลงกระทู้

สำหรับการอ่านโคลงกระทู้ที่มีคำกระทู้ยู่ต้นวรรคทุวรรคนั้นมีหลักการอ่านอยู่ว่าให้การอ่านกระทู้เรียงลงมาด้วยเสียงธรรมดาแบบอ่านร้อยแก้วเสียก่อน เพื่อให้ผู้ฟังทราบเกี่ยวกับกระทู้นั้นก่อนว่ากล่าวถึงอะไรแล้วจึงอ่านทำนองเช่นเดียวกับโคลงสี่สุภาพ (นันทา ชุนภักดี, ๒๕๓๖ : ๕)

### ตัวอย่างโคลงกระทู้

|                           |                |
|---------------------------|----------------|
| เพื่อนกิน/สิ้นทรัพย์แล้ว/ | แห้งเหี่ยว/    |
| หาย่าย/หลายหมื่นมี/       | มากได้/        |
| เพื่อนตาย/ถ่ายแทนชี-      | วาอาตม์/       |
| หายาก/ฝากผีไข้/           | ยากแท้/จักหา// |